

LAKIALOITE 131/2002 vp

Laki perusopetuslain 30 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Laman ollessa syvimmillään alkoi myös koulu-
laisten pahoinvointi kasvaa. Nyt jo kolmannes
nuorista voi huonosti.

Liian suuret koululuokkien ryhmäkoot ovat
ongelma, joka tuli kouluihimme laman säästö-
jen seurauksena. Suurimmissa luokissa yksi
opettaja paimentaa jopa 36 oppilasta, kun sopi-
va määrä yhden opettajan opetettavaksi olisi
enintään 20 oppilasta.

Suuressa ryhmässä opettajan on mahdotonta
huomata kaikkien oppilaiden tarpeita. Tutki-
musten mukaan suomalaiset koululaiset olivat
aina viime vuosikymmenen puoliväliin saakka
vuosi vuodelta terveempiä sekä ruumiillisesti
että henkisesti.

Ongelmien huomaamisestakaan tosin ei ole
hyötyä, jos tukipalveluita ei ole tarjolla. Lukui-
sista kouluista puuttuu lakisääteinen tukioetus
kokonaan eikä erityisopetustakaan aina anneta
sitä tarvitseville edes lääkärin suosituksesta.

Hallitus on todennut koululakiselonteossaan
eduskunnalle, että tarvetta merkittäviin lainsäädän-
nön muutoksiin ei ole. Selonteon mukaan
koulujen oppilasryhmien enimmäiskokoja ei
aiota säädellä lailla, vaan niitä halutaan ohjailla
suosituksin. Myöskään mietinnön selonteosta
antanut sivistysvaliokunta ei ole ehdottanut
luokkakokojen enimmäismäärän kirjaamista la-
kiin.

Valiokunnan mietinnössä koululaisten työai-
kaan ja -oloihin on kiinnitetty aivan liian vähän
huomiota. Valitettavasti koululaisten työsuojelu
onkin usein unohtuva näkökulma. Koulun työ-

olot, kiire ja levottomuus on koettu monissa kou-
luissa isoksi ongelmaksi.

Lasten ja nuorten laiminlyönti tulee yhteis-
kunnalle myöhemmin kalliiksi. Yhden syrjäyty-
neen lapsen aiheuttamat kustannukset ovat mie-
lettömät, eikä yksilön kannalta hyvän elämän
edellytysten menetystä voida edes mitata. Las-
ten ja nuorten ongelmat ja paha olo lisääntyvät
hälyttävällä vauhdilla. Esimerkiksi lasten ja
nuorten puhelimeen tuli vuonna 2001 ennätys-
määrä puheluita, peräti 10 000 enemmän kuin
viisi vuotta aiemmin.

Me suomalaiset olemme voineet olla ylpeitä
järjestelmästämmme, kun olemme lukeneet viime
vuosien kansainvälisiä kilpailukyky- ja koulu-
tutkimuksia. Suomi on yksi maailman kilpailu-
kykyisimmistä maista ja opiskelijamme sijoittu-
vat kansainvälisissä mittauksissa kärkipäähän.
Viimeisin OECD:n tutkimus lukutaidosta sekä
luonnontieteistä ja matematiikasta oli peräti
mairittelevaa luettavaa.

Vanhempien työelämän kiristynyt tahti jättää
lapset nykyisin "omiin oloihinsa" aina vain
aiemmin. Kaikki lapset eivät saa riittävää huo-
miota ja huolenpitoa kiireisiltä ja työn uuvutta-
milta vanhemmiltaan. Kun koulujen, esiopetuks-
en ja päivähoidon ryhmäkoot ovat aivan liian
suuret, jäävät lapset ja nuoret sielläkin vaille
riittävää huomiota.

Pitkäjänteisiin ihmissuhteisiin oppiminen on
kuitenkin elämässä selviytymisen perustaitoja,
ja siihen lapsille tulisi antaa mahdollisuus.

Yksi keino lasten huononolon lieventämisek-
si olisi ylärajan säätäminen koululuokkien kool-

le. Hallituksen esittämä pelkkä suositus luokkaan rajoittamiseksi ei ole riittävän voimakas yllyke kunnalle luokkakokojen pienentämiseen.

Viimeisimpien uutisten mukaan useat kaupungit ovat taas joutumassa säästölinjoille ja säästöt kohdistuvat taas sivistystoimeen. Tämä tarkoittanee perusopetuksen luokkien ryhmäkokojen kasvattamista ja opetuksen tuntimäärien pienentämistä. Valtionhallinnon tulisi ottaa vastuu lasten oikeuksien toteutumisesta. Jos kunnanhallinnossa ei pidetä huolta riittävästä sat-sauksista koulujärjestelmän ylläpitoon, niin valtion on otettava suosituksia järeämmät keinot käyttöön, eli on laitettava suositukset lakipykäliksi, joita kuntien on pakko noudattaa.

Lakisääteisten enimmäisryhmäkokojen lisäksi kunnat tarvitsevat luonnollisesti myös euroja.

Viime vuonna julkaistun lääninhallitusten arviointiraportin mukaan perusopetuksemme edellytykset ovat 1990-luvulla selvästi heikentyneet kuntien ja valtion säästötoimien vuoksi.

Useissa kunnissa toteutetaan lisäksi uutta erityisopetusstrategiaa eli erityisoppilaita opetetaan osana yleisopetuksen ryhmiä. Jokainen osaa kyllä kuvitella millaisia "Hulluja päiviä" liian suuressa luokassa vietetään, kun ylisuureen opetusryhmään on vielä integroitu erityistä tukea tarvitsevia oppilaita.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

perusopetuslain 30 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä elokuuta 1998 annetun perusopetuslain (628/1998) 30 §:n 2 momentti seuraavasti:

30 §

Oikeus saada opetusta

Opetusryhmät tulee muodostaa siten, että opetuksessa voidaan saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Jokaisessa opetusryh-

mässä saa olla kutakin opettajaa kohden enintään 20 oppilasta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2003.

Helsingissä 17 päivänä lokakuuta 2002

Annika Lapintie /vas